

KLIIMA

Helsingi ülikoolis veiseliha ei saa

Helsingi ülikoolis asuv Unicafe kohvik teatas, et veebruarist nende söögikohtades enam veiseliha ei pakuta. Iga päev 10 000 üliõpilasele toitu pakku-

va kohvikuketi juhi sõnul vähendab veiseliha loobumine kohvikute süsinikujalajälge 11% ehk 240 000 kilogrammi CO₂ võrra. **Helsingin Sanomat**

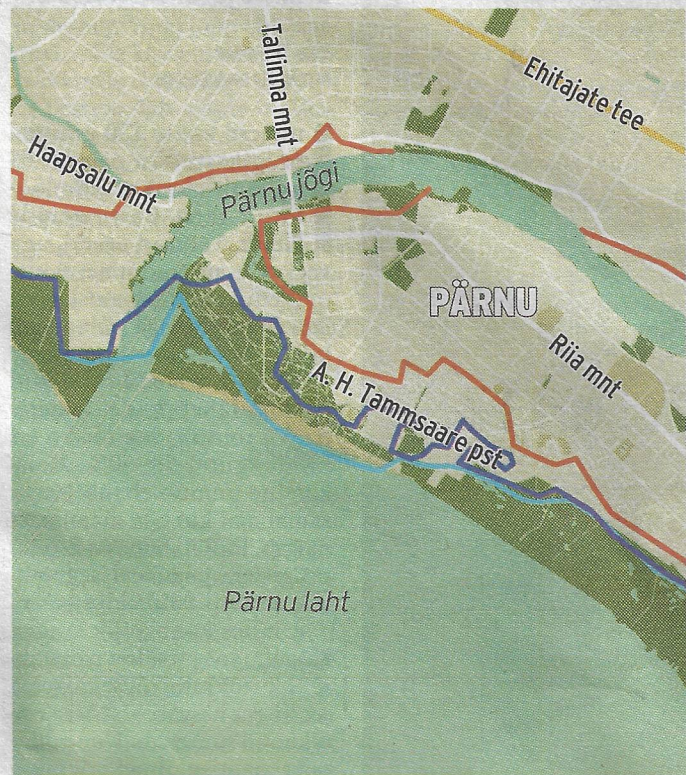
Vetikaõitsengud muutuvad üha hullemaks

Carnegie teadusinstituudi ja NASA teadlased vaatasid üle 30 aasta teadusandmed ja leidsid, et vetikaõitsengute intensiivsus on märgatavalt suurenenud.

Teadlaste sõnul ohustavad õitsengud joogiveevarusid, põllumajandust ja ka turismi. Ühtset põhjust ei ole teadlaste sõnul välja joonistunud. **Forte**

Merevee tõus uputab rannaäärseid alad

ÜLEUJUTUSALAD MEREPIINNA TÕUSU KORRAL ● 1 MEETER ● 2 MEETRIT ● 3 MEETRIT ÜLE TAVAPÄRASE TASEME

Allikas: maa-amet, graafika: Ivar Kuldver

Kas Pärnu upub ja kui, siis millal?

Kliima soojenedes tõusev merevee tase ähvardab mitut Eesti linna järjest tõsisemate uputustega.

Vahur Koorits
vahur.koorits@epl.ee

Ülemaailmse kliimasoojenemise tõttu sulavad liustikud ja polaarjää, tõstes maailmamere taset. See ähvardab üleujutustega ka Eestit, eriti selle lääneosa. Mõnes Eesti piirkonnas tähendab meretaseme tõus üle meetri seda, et vesi paiskub linnatänavatele. Nii juhtus 2015. aasta jaanuaris, kui Kuressaares 113 cm tõusnud meri uputas kaldalähedasi kõnniteid ja tungis Nasval

inimestele õue. Kliimamuutus on aeglane, aga väga pika inertsi protsess. Isegi kui praegu õnnestuks tunduvalt vähendada kasvuhooonegaaside õhkupaiskamist, jätkuksid kliimamuutused veel pika aega. Seega on meretaseme pikaajaline tõus kindel. Küsimus on vaid, kui palju ja kui kiiresti meretaseme tõuseb.

Kaks stsenaariumi

Valitsustevahelise kliimamuutuste nõukogu (IPCC) viimane raport ennustab keskmise meretaseme tõusu vähemalt 2300. aastani ja ka pärast seda on lootust vee tõus pidama saada ainult inimtekkeliste kasvuhooonegaaside emissiooni puudumise korral. IPCC täpsustas hiljuti kahte äär-

muslikku stsenaariumi. Esimese järgi õnnestub kasvuhooonegaaside õhkupaiskamist piirata (u 1,5-kraadise soojenemise stsenaarium), teise korral jätkub kasvuhooonegaaside õhkupaiskamine praegusel tasemel. Mõlemal juhul maailmamere tase tõuseb, ent teisel juhul on tõus kiirem ja tõsisem. Kui õnnestubki kasvuhooonegaaside õhkupaiskamist piirata, tõuseb maailmamere tase sajandi lõpuks umbes 0,43 cm, 2300. aastaks aga umbes meet-

ri. Kui aga kasvuhooonegaaside õhkupaiskamist ei piirata, võib maailmamere tase tõusta sajandi lõpuks 84 cm ja 2300. aastaks 2,3–5,5 meetrit.

Lisatõus uputab rannaala

Keskkonnaameti andmetel tõuseb Pärnus vähemalt kord aastas meretaseme meetri üle tavalise taseme. Kui tavalise tõuse kliima soojenemise tõttu pool meetrit, siis meetri jagu lisatõusu uputab kogu Pärnu rannaala ja viib vee eluhoonetele väga lähedale. Pärnu pole ainus. Üks ohustatumaid alasid on ka Tallinna Tiskre, mis pole meretasemest kõrgemal kui 1,5 meetrit. ●

Merevee taseme pikaajaline tõus on kindel. Küsimus on vaid, kui palju ja kui kiiresti merevee tase tõuseb.

RISKISTSENAARIUM

Kuressaarest jääks näha vaid ajalooline kesklinn

Mõned teadlased on kriitilisemad ja hoiatavad riskistsenaariumide eest, mille kohaselt võib meretaseme juba sel sajandil tõusta kaks meetrit.

Sel juhul oleksid vee alla jäämise või pidevate üleujutuste ohus juba paljud alad, kus praegu elavad inimesed. Ohustooni jääks näiteks Tallinnas kogu Tiskre, Paljassaare poolsaar, Vanasadama ümbrus ja Pirita jõe suue. Pärnus oleksid ohus kõik mereäärseid ja mõned jõeäärseid elamurajoonid.

Kuressaare muutuks tormide ajal poolsaareks, kust kuiva

jalaga saaks minema vaid Tallinna maanteed pidi, ja mõistagi upuksid veel paljud väiksemad asulad rannikul.

Kui aga kasvuhooonegaaside pidurdamatu õhkupaiskamise tõttu tõuseks meretaseme lähimate sajandite jooksul neli meetrit, siis upuksid täielikult nii Pärnus kui ka Kärddlas kogu rannaala ja kesklinn. Kuressaarest ja Haapsalust jääks vee peale vaid ajalooline kesklinn. Põhjaranniku linnasid, sh Tallinna ohustaks selline meretaseme tõus, sest suurem osa põhjarannikut on kõrgel klindil.

Konverents METS

Maaleht EAPL

30. oktoober
Noblessneri Valukoda

Metsade seis täna ja homme. Puidu kui vastupidava ja energiasäästliku materjali teadlik ja jätkusuutlik majandamine.

Rohkem infot ja piletid: www.maaleht.ee/konverentsmets